

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 12515

Tarih : 25.06.2025

29783

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **İçişleri Bakanı Ali YERLİKAYA** tarafından Anayasa'nın 98'inci TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılması konusunda gereğini arz ederim.

Mahmut DİNDAR

Van Milletvekili

13 Haziran 2025 tarihinde İsrail'in İran'a yönelik doğrudan saldırısı, halihazırda istikrarsız olan Orta Doğu'da yeni bir çatışma ve savaş dalgasının önünü açmıştır. Ateşkes iddialarına rağmen kapsamlı saldırılar devam etmektedir. Bölgesel düzeyde derinleşen bu kriz, sadece askeri ve diplomatik alanlarla sınırlı kalmamakta; aynı zamanda ciddi insani sonuçlar doğuracaktır. İran'da yaşanması muhtemel iç karışıklıklar, güvenlik zaafiyetleri ve ekonomik çöküş, başta Afganistan, Pakistan ve Orta Asya uyruklular olmak üzere milyonlarca insanı yeniden kitlesel göç hareketlerine sevk etme riskini barındırmaktadır. Türkiye, coğrafi konumu gereği bu akınlardan en çok etkilenen ülkelerin başında gelmektedir. Özellikle Van ili, İran'a olan kara sınırı, coğrafi yapısı ve geçmişten bugüne süregelen mülteci geçiş yolları nedeniyle hassas bir konumdadır. Van'ın doğu sınırında bulunan Kapıköy Sınır Kapısı, mevcut kapasitesiyle ani ve yoğun mülteci akınlarını karşılamakta yetersiz kalabilir. UNHCR (Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği) verilerine göre, Türkiye hâlihazırda yaklaşık 4 milyon mülteci ve sığınmacıya ev sahipliği yapmakta olup, bunların önemli bir kısmı sınır illerinde yoğunlaşmaktadır. Uluslararası Göç Örgütü (IOM) ise 2024 sonunda yalnızca İran'dan Türkiye'ye geçmeye çalışan düzensiz göçmen sayısını 150 binin üzerinde olarak açıklamıştır. Yeni çatışma dalgası ile bu sayının çok daha yüksek olabileceği öngörülmelidir.

Bu çerçevede, yeni ve büyük ölçekli bir göç dalgasının özellikle Van, Hakkâri, Ağrı ve Iğdır gibi sınır illerinde altyapı sorunları, güvenlik riskleri, barınma yetersizlikleri, sağlık ve eğitim

hizmetlerine erişim zorlukları, sosyal uyum problemleri ve toplumsal gerilimler gibi çok yönlü krizlere neden olması kuvvetle muhtemeldir. Öte yandan, uluslararası hukuk ve Türkiye'nin taraf olduğu mülteci sözleşmeleri gereği, çatışmalardan kaçan insanların yaşam, sağlık, barınma ve güvenlik haklarının korunması bir zorunluluktur. Bu bağlamda, insan hakları temelinde mültecilere yönelik koruma politikalarının güçlendirilmesi, sosyal destek mekanizmalarının geliştirilmesi ve sivil toplum örgütleriyle koordinasyonun artırılması gerekmektedir. Aynı zamanda sınır güvenliği ve düzensiz göçün insan hakları hukukuna uygun yönetilmesi, insan onuruna yakışır biçimde yeniden ele alınması bir strateji olarak ele alınmalıdır.

Bu nedenlerle, olası bir mülteci akınına karşı Van başta olmak üzere sınırda bulunan illerdeki mevcut durumun tespiti, alınması gereken önlemlerin belirlenmesi, kamu kurumlarının ve yerel yönetimlerin koordinasyonunun sağlanması, sivil toplumun ve yerel halkın ve belediyelerin desteklenmesi, göç idaresi yönetiminin revizyon ihtiyacının yeni duruma uyarlanması için gerekli çalışmalar ivedilikle başlatılması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

- 1) Yıllar itibariyle İran üzerinden Türkiye'ye giriş yapan mülteci, sığınmacı, düzensiz göçmen sayısı eğilimi nedir? Bu kişilerin uyruklarına, cinsiyetlerine ve yaş gruplarına göre dağılımı nedir?
- 2) 13 Haziran 2025'ten sonra İran üzerinden Van ve diğer sınır illerine legal veya illegal yollardan gelen İran yurttaşı sayısı kaçtır? Bu veri önceki dönemlerle kıyaslandığında artma eğiliminde midir?
- 3) İran ve komşu ülkelerde muhtemel çatışma ve savaşların zamana yayılması durumunda oluşabilecek mülteci, sığınmacı ve göçmen akınına karşı bakanlığınızın aldığı tedbirler nelerdir?
- 4) Van özelinde İran üzerinden yeni mülteci, sığınmacı ve göçmen akınına karşı alınan tedbirler nelerdir?
- 5) Türkiye'de mülteci, sığınmacı ve göçmenlerin temel hak ve özgürlüklerinin ihlal edilmemesi ve ayrımcılığa maruz kalmaması amacıyla alınan tedbirler nelerdir?
- 6) İsrail'in Suriye ve İran başta olmak üzere bölge ülkelerinde başlattığı yeni saldırı dalgası sonrasında Türkiye'de mülteci politikası ve stratejisinde hangi değişiklikler planlanmıştır?